

Asia: VN/1363/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annettuun lakiin (palvelulaki) ehdotettuun 1 ja 2 a §:ään ja niiden säännöskohtaisiin perusteluihin (lain tarkoitus ja soveltamisala, yhteinen asiakaspalvelupiste)

Esitys valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan järjestämisestä on kannatettava, kunhan saamelaisten kielelliset oikeudet eivät heikkene ja palvelua pystytään yhä tarjoamaan saamelaisten kotiseutualueella.

2 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 2 b §:ään ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin (viranomaisen velvollisuus tarjota asiakaspalvelua yhteisissä asiakaspalvelupisteissä)

Saamelaiskäräjät suosittelee, että saamenkieliseen tulkkaukseen mahdollistetaan myös vaihtoehtoiset ratkaisut, eikä vain yhteiskäyttöisen etä- ja tulkkauksipalveluratkaisun välityksellä.

3 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 2 c §:ään ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin (poikkeaminen viranomaisen velvollisuudesta tarjota asiakaspalvelua yhteisissä asiakaspalvelupisteissä)

-

4 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 2 d §:ään ja 2 f §:ään ja niiden säännöskohtaisiin perusteluihin (asiakaspalvelutehtävien antaminen yksityiselle palveluntuottajalle, asiakirjan vastaanottaminen ja tiedoksi antaminen sekä löytötavara yksityisen palveluntuottajan hoitaessa asiakaspalvelutehtäviä)

Saamelaiskäräjät painottaa, palvelulain 2 d §:n mukaisesti asiakaspalvelutehtävä annettaessa yksityiselle toimijalle tulee noudattaa Saamen kielilain 18 §:n säännöstä siitä, että julkista hallintotehtävää lailla tai lain nojalla hoitavalla palveluntuottajalla on sen hoitaessa tehtävää saamelaisten kotiseutualueella noudatettava viranomaista koskevia säännöksiä. Palveluita hankkiessa tai palveluntuottajan valinnassa pitää tuoda esille, että palvelua pitää pystyä tarjoamaan

myös saamen kielilain mukaisesti, ja tästä asiasta on myös huolehdittava siinä tapauksessa, jos palveluntuottaja teettää palvelun alihankintana.

Saamelaiskäräjillä ei ole huomiota 2 f §:ään.

5 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotetusta 2 e §:stä (valtion yhteisen asiakaspalvelun malli) ja sen säännöskohtaisista perusteluista

Valtion yhteisen asiakaspalvelun malleissa pitää huomioida ohjeistus saamenkielisten palveluiden tarjoamisesta. Myös saamen kielilain velvoitteet on huomioitava 2 e §:n malleissa, mm. brändimallissa ja tiedottamisessa.

6 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 3 § ja 3 a §:ään ja niiden säännöskohtaisiin perusteluihin (valtakunnallinen suunnitelma, valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmä)

Valtioneuvosto laatii toimikautensa ajaksi suunnitelman 2 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelmassa on toimintojen sijoittumisen tilasta. Suunnitelmissa pitää ottaa huomioon saamelaisten kotiseutualueen erityispiirteet toimintojen sijoittumisen suhteen. Lapissa pitkät välimatkat haittaavat jo nyt palveluiden saatavuutta, ja uudistuksessa pitää huolehtia, ettei palvelut siirry yhä kauemmas saamelaisten kotiseutualueelta.

Palvelulain 3 a §:ssä säädettäisiin valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmästä.

Ohjausryhmän tulee kuulla tarpeen mukaan Saamelaiskäräjiä saamelaisten oikeuksien toteutumista ko. palveluissa.

7 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 3 b ja 3 c §:ään ja niiden säännöskohtaisiin perusteluihin (Lupa- ja valvontaviraston tehtävät, Lupa- ja valvontaviraston, Valtorin ja Senaatin yhteistyö)

Saamen kielilain 26 §:n mukaan saamelaiskäräjillä on saamen kielen toimisto saamen kielilaissa määrättyjä tehtäviä varten. Siitä säädetään tarkemmin asetuksella. Lisäksi saamen kielilain 28 §:n mukaan Saamelaiskäräjät seuraa lain soveltamista ja voi antaa suosituksia kielilainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä sekä tehdä aloitteita havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi. Lupa- ja valvontaviraston on kuultava Saamelaiskäräjiä ainakin 3 b §:n tarkoittamissa tulkkauspalveluiden ja kielellisten oikeuksien järjestämis- ja seurantatehtävissä.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirasto edistäisi valtion asiakaspalvelujen järjestämistä valtion viranomaisten ja muun julkishallinnon yhteistyönä kuten Kansaneläkelaitoksen, kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Tähän voisi myös lisätä Saamelaiskäräjät saamenkielisten palveluiden osalta. Esitetyn 3 b § pykälän mukaan Lupa- ja valvontavirasto valvoo kansalliskielten toteutumista. Saamelaiskäräjät esittää, että lakiin lisätään saamen kielilain toteutumisen seuranta myös.

8 Kommentit sekä muutos- ja korjausehdotukset palvelulakiin ehdotettuun 5 a ja 5 d §:ään ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin (valtion viranomaisten asiointipaikat ja aukioloajat, aukioloaikoja koskeva tiedottaminen)

Tiedottamisessa pitää huomioida saamelaisten tiedonsaantioikeus omalla kielellään ja saamen kielilain velvoitteet koskien tiedottamista.

9 Muut kommentit

Saamelaiskäräjien näkemyksestä hallituksen esityksessä näkemys tulkkauksesta riittävänä palvelumuotona on saamelaisten kielellisten oikeuksien nykytilaa heikentävänä. Hallituksen esityksen mukaan: ”kaksikielisen viranomaisen henkilöstön on pystyttävä itse palvelemaan asiakkaita kansalliskielillä, mutta Saamen kielilaki (1086/2003) mahdollistaa tulkkauksen asian suullisessa käsittelyssä viranomaisessa.” Saamen kielilain 19 § mukaan kuitenkin on asian käsitteleminen viranomaisessa pyrittävä antamaan saamen kielen taitoisen henkilön hoidettavaksi ja tulkkaus on vasta toissijainen saamenkielisen palvelun järjestämismuoto. Lainvalmistelussa tullee pohtia heikentääkö yhteispalvelupisteiden tulkkaukseen perustuva saamenkielinen palvelu saamelaisten kielellisiä oikeuksia. Toisaalta toimiva tulkkausratkaisu voi tuoda myös helpotusta nykyään heikosti toteutuviin saamenkielisiin palveluihin.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[VM lausunto VN_1363_2025.pdf](#)

Marjomaa Marko
Saamelaiskäräjät